

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMPARACE LEGITIMITY POUŽITÍ
DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKŮ (ZBRANĚ)
OBECNÍ (MĚSTSKOU) POLICIÍ A POLICIÍ ČR**

Autor práce: Jan Koutecký, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefu Kříhovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KOUBECKÝ, J. Komparace legitimacy použití donucovacích prostředků (zbraně) obecní (městskou) policií a Policií ČR: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 58 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: Policie České republiky, obecní (městská) policie, donucovací prostředek, letální zbraně, neletální zbraně

Bakalářská práce (dále jen „práce“) v rámci teoretického analyticko-syntetizujícího vhledu demonstruje problémové oblasti legitimacy použití donucovacích prostředků používaných u Policie České republiky a u obecní (městské) policie. Teoretická část práce v rámci samostatných úvodních částí reflektuje dostupné donucovací prostředky, jejím cílem je zde seznámit se základními východisky a legitimitou využití donucovacích prostředků. Následuje část práce, která je vedena formou teoreticko-praxeologického vhledu, tento řeší komparaci užití donucovacích prostředků ve vztahu k vybraným státním a nestátním bezpečnostním službám a to konkrétně mezi Policií České republiky a obecní (městskou) policií. Prvotně je provedena komparace použití letálních střelných zbraní následována neletálními prostředky. Závěrem práce jsou uvedeny aplikační příklady užití donucovacích prostředků v praxi, kdy tyto jsou taktéž komparativně vymezeny mezi shora uváděnými složkami Policie České republiky a obecní (městské) policie.

ABSTRACT

KOUBECKÝ, J. Comparison of the use of Coercive Means (Weapons) in Municipalities (City) Police and the Police of the Czech Republic: Bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2018. 58 p. Supervisor: Mgr. Bc. Josef Kříha

Key words: Police of the Czech Republic, municipal (city) police, coercive means, lethal weapons, non-lethal weapons

The bachelor thesis (hereinafter referred to as "the work") demonstrates the problematic areas of legitimacy of the use of coercive means used by the Police of the Czech Republic and the municipal police in the frame of the theoretical analytical-synthesis insight. The theoretical part of the work independently reflects the available coercive means with a goal to introduce the basic starting points and the legitimacy of the use of coercive means. The following part of the work, in the form of theoretical-praxeology view, compares the use of the coercive means in relation to selected state and non-state security services, namely between the Police of the Czech Republic and the municipal police, starting with a comparison of the use of lethal firearms with non-lethal means. The work ends with the examples of the use of coercive means in the real-life environment also compared and divided between the Police of the Czech Republic and municipal police.

OBSAH

Úvod	8
1 Cíle a metodika	10
2 Úkoly Policie ČR a obecní (městské) policie	12
2.1 Policie České republiky.....	12
2.2 Obecní (městská) policie.....	13
3 Vymezení pojmu donucovací prostředek a zbraň	14
3.1 Donucovací prostředek.....	14
3.2 Zbraň.....	14
4 Rozdělení a vyjmenování donucovacích prostředků a jejich popis	16
4.1 Hmaty, chvaty, údery a kopy.....	17
4.2 Slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek..	18
4.3 Obušek a jiný úderný prostředek.....	20
4.4 Vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky.....	21
4.5 Vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně.....	22
4.6 Zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla.....	22
4.7 Vytlačování vozidlem.....	23
4.8 Vytlačování štítem.....	23
4.9 Vytlačování koněm.....	24
4.10 Služební pes.....	24
4.11 Vodní stříkač.....	24
4.12 Zásahová výbuška.....	24
4.13 Úder střelnou zbraní.....	25
4.14 Hrozba namířenou střelnou zbraní.....	25
4.15 Varovný výstřel.....	26
4.16 Pouta.....	26
4.17 Prostředek k zamezení prostorové orientace.....	27
5 Komparace letálních zbraní užívaných u Policie České republiky a u obecní (městské) policie	28
5.1 Letální zbraně užívané u Policie České republiky.....	29
5.2 Letální zbraně užívané u obecní (městské) policie.....	30

5.3 Komparace užití letálních zbraní mezi Policií České republiky a obecní (městskou) policií	30
6 Komparace donucovacích prostředků mezi obecní policií a Policií ČR a jejich následné užití v praxi	36
7 Aplikační příklady užití donucovacích prostředků v reálné situaci	44
Závěr.....	53
Seznam použitých zdrojů	55
Seznam obrázků	58

Úvod

Práce je zaměřena na přiblížení problematiky donucovacích prostředků a to jak již sám název práce uvádí, donucovacích prostředků letálních tak i neletálních. Samotné donucovací prostředky budou v rámci samostatných kapitol podrobeny analýze ve smyslu popisu jednotlivých donucovacích prostředků a jejich možného teoretického užití podle druhu a možností použití v praxi. Taktéž budou jednotlivé donucovací prostředky popsány i ve smyslu své konstrukce pro lepší proniknutí do problematiky.

Práce se zaměřuje na použití donucovacích prostředků u vybraných státních a nestátních bezpečnostních služeb. Prvním a zcela nepopíratelně velice důležitým je z pohledu operačního prostoru plnění úkolů v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku bezpečnostní sbor Policie České republiky¹. Druhým a v současné době také velice potřebným v místních záležitostech veřejného pořádku je komunální sbor a jedná se o obecní (městskou) policii². Obě uvedené bezpečnostní služby zabývající se ochranou života, zdraví, majetku a v neposlední řadě také veřejného pořádku mají k ochraně těchto priorit v nutných případech možnost využívat také donucovacích prostředků a to ať již jak je shora uvedeno letálních či neletálních.

V případě prostředků letálních je zaměření směřováno na zbraně střelné, neboť zbraně takzvaně chladné nejsou součástí donucovacích prostředků a tedy jsou v rámci práce upozaděny a opomenuty ne však pro svou neúčelnost či nepoužitelnost, ale ze zcela zřejmého důvodu neuvedení chladných zbraní do skupiny donucovacích prostředků. Výčet letálních donucovacích prostředků je taxativně vymezen zákonem.

Donucovací prostředky neletální jsou taxativně vymezeny taktéž v právních normách České republiky, jejichž množství je značné a z tohoto důvodu je potřebné, aby bylo zcela přesně uvedeno, k jakým formám užití jsou tyto donucovací prostředky předurčeny.

¹ Česko zákon 273/2008 Sb. o Polici České republiky. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20171004#f3877994>>.

² Česko zákon 553/1991 Sb. o obecní policii. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553/zneni-20180101#f1395038>>.

Smyslem práce ve vztahu k naplnění hlavního a vedlejšího cíle práce je přiblížit použití těchto donucovacích prostředků, které mohou využívat shora uvedené státní a nestátní bezpečnostní služby a následně provedení komparace možností užití donucovacích prostředků u jednotlivých složek.

Samozřejmostí k použití donucovacích prostředků je řádný výcvik příslušníků Policie České republiky (dále jen „policistů“), ale i zaměstnanců obce zařazených do obecní (městské) policie (dále jen „strážníků“). Nejen výcvik ale také znalost právních norem, konstrukce donucovacích prostředků a v neposlední řadě i běžné a v mnohdy vypjatých situacích chladné logické uvažování, to vše je nutností pro správné a bezpečné užití donucovacích prostředků. Práce se samotným výcvikem nezabývá, ale již předpokládá jeho úspěšné zvládnutí a znalost právních norem. V krátkosti je potřebné zmínit, že výcvik je pravidelnou součástí služební přípravy ať již policistů nebo strážníků. Výcvikem jsou získávány pravidelné návyky, které jsou potřebné pro správné užití donucovacích prostředků v jakékoliv situaci.

Práce dále seznamuje s druhy donucovacích prostředků u Policie České republiky a u obecní (městské) policie. Tato část práce je důležitá k objasnění problematiky použití donucovacích prostředků a jejich rozsahu u jednotlivých bezpečnostních potažmo komunálních sborů.

Součástí práce jsou také aplikační příklady použití donucovacích prostředků. Práce demonstruje situační příklady aplikační praxe a jejich součástí je taktéž popis situací, které předcházely samotnému použití donucovacích prostředků, popis průběhu použití konkrétních donucovacích prostředků. Užitá kazuistika je vyhodnocena formou dílčích a zevšeobecňujících závěrů o tom, zda se jednalo o řádné užití donucovacích prostředků.

1 Cíle a metodika

Metody použité v práci jsou nezbytné pro analytické zkoumání dané problematiky v teoretické rovině, pomocí komparace a následné syntézy je možné dojít ke konkrétním závěrům a u těchto posléze uvést, zda se jedná o závěry validní či nikoliv.

Věcná část práce na téma Komparace legitimacy použití donucovacích prostředků (zbraně) obecní (městskou) policií a Policií České republiky, formou teoreticko-praxeologického vhledu uvádí, že k využití různých druhů donucovacích prostředků se rozhodují policisté nebo strážníci přímo zasahující, kteří zabezpečují zejména ochranu veřejného pořádku, respektive místních záležitostí veřejného pořádku. Policisté nebo strážníci volí donucovací prostředky tak, aby jejich použití bylo v souladu s právními normami České republiky a také s ohledem na způsob, povahu a intenzitu útoku, který směřuje proti zákony chráněným zájmům.

Cíl práce je následně potřebné rozdělit do dvou rovin problematiky použití samotných donucovacích prostředků státními a nestátními bezpečnostními službami. Hlavním cílem práce je analýza a syntéza dostupných zdrojů a to zejména pramenů literatury, zákonných a podzákonných norem například zákon číslo 273/2008 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“), zákon číslo 40/2009 Sb. trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), zákon číslo 553/1991 Sb. o obecní policii ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obecní policii“) a dalších užívaných metodických pokynů. Shora uvedené analyticko-syntetické reflexe dostupných zdrojů a literatury mají za účel osvětlit možnosti užití a využití donucovacích prostředků.

Následná část hlavního cíle práce je zjištění v oblasti užití donucovacích prostředků proti jednotlivci nebo skupině obyvatel. Jedná se o donucovací prostředky užívané bezpečnostními sbory v České republice a to prioritně u Policie České republiky, donucovací prostředky jsou rozděleny do samostatných dvou skupin a to na prostředky letální a neletální. Následně je potřebné pomocí teoreticko-praxeologického komparativního vhledu objasnit užití shora uvedených donucovacích prostředků u vybraného bezpečnostního sboru a komunálního sboru, kdy v České republice jsou nejpočetněji zastoupeny ve formě Policie České republiky a obecní (městské) policie.

S těmito bezpečnostními respektive komunálními složkami přijde běžný občan nejčastěji do kontaktu a hrozí zde možnost, že bude právě užito uváděných donucovacích prostředků.

Vedlejším cílem práce je komparativní vymezení pravomocí u shora uvedených dvou hlavních bezpečnostních respektive komunálních sborů v České republice. Vymezení pravomocí se týká prioritně užití donucovacích prostředků a to, jak je již shora uvedeno, neletálních nebo letálních. V rámci vedlejšího cíle práce bude dále přiblíženo užití letálních donucovacích prostředků v rukou civilního obyvatelstva.

Práce také demonstruje samotné donucovací prostředky z pohledu jejich právních a taktických aspektů u jednotlivých složek bezpečnostních respektive komunálních sborů v různých reálných situacích. Jedná se především o situace, kdy jsou tyto prostředky užity k zakročení proti případnému pachateli činnosti, která je v rozporu s právní úpravou České republiky a je v takovém případě možné užití donucovacích prostředků, nebo v případě, kdy je donucovacích prostředků užito jako takzvaného „nářadí“ a je pomocí těchto možné technicky zajistit věci v různých situacích.

Z praxeologického hlediska bude práce obohacena o užitou kazuistiku, jak je již shora uvedeno, pouze kazuistické příklady budou v rámci zachování osobních údajů upraveny pro akademické potřeby a to v souladu se zákonem číslo 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“).

2 Úkoly Policie ČR a obecní (městská) policie

V rámci státních a nestátních bezpečnostních služeb v České republice chránících vnitřní pořádek státu jsou nejznámější prioritně dva druhy a to bezpečnostní sbor Policie České republiky a komunální sbor obecní (městská) policie. Níže je uvedeno rozdělení obou státních a nestátních bezpečnostních služeb a jejich stručný popis sloužící k ujasnění rozdělení vykonávaných úkolů.

2.1 Policie České republiky

„Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky.

Policie České republiky je podřízena ministerstvu vnitra. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství policie. Jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů České republiky.“³

Obrázek 1 – Symbol Policie České republiky⁴

³ Policie České republiky [online]. Policie ČR © 2017 [cit. 2017-12-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>.

⁴ Symbol Policie České republiky [online]. Policie ČR © 2018 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/policie-navenek-uniformy-uniformy.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.

2.2 Obecní (městská) policie

„Obecní policie je orgánem obce.⁵ Jejím hlavním úkolem je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce.⁶

Rozlišujeme obecní policie, které jsou zřizovány obcemi, a městské policie, které jsou zřizovány městysy a městy.

Z hlediska pravomocí však není mezi obecní a městskou policií žádný rozdíl jsou terminologicky shodné. Rozdílný je pouze název komunálního sboru a to s ohledem na to, zda je zřizován obcí či městem. Je-li dále hovořeno o obecní policii, rozumí se tím i městská policie.⁷

V rámci České republiky je zřizována obecní (městská) policie v mnoha městech a tak je také nutné tyto od sebe odlišit. Odlišení je nejvíce patrné na užívaném symbolu a označení města nebo obce v názvu samotné obecní (městské) policie.⁸

Obrázek 2 – Symbol Městské policie Ostrov⁹

⁵ Česko zákon 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení). Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>>.

⁶ Česko zákon 553/1991 Sb. o obecní policii. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>>.

⁷ Úvod do problematiky obecní (městské) policie [online]. Ministerstvo vnitra ČR © 2017 [cit. 2017-12-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

⁸ Česko vyhláška č. 418/2008 Sb., vyhláška, kterou se provádí zákon o obecní policii - znění od 1. 1. 2009. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-418/zneni-20090101#f3908984>>.

⁹ Symbol Městské policie Ostrov [online]. 2017 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.ostrov.cz/mestska-policie/ds-1134/p1=11238>>.

3 Vymezení pojmu donucovací prostředek a zbraň

Všeobecně je možné vymežit pojem donucovacího prostředku ve smyslu nutnosti vymožení práva a to v případech, kdy člen státní a nestátní bezpečnostní služby vyčerpá dostupné zákonné možnosti a není již jiné možnosti než užít donucovací prostředek k vymožení práva za pomoci užití síly a podpůrných prostředků pro její zdůraznění.

3.1 Donucovací prostředek

Donucovací prostředek jako pojem není zcela přesně v literatuře definován. Je možné uvést, že se jedná o takový prostředek, který slouží především k účelům ochrany bezpečnosti obyvatel při reálné hrozbě a není možné jednat jinak a případné jednání násilné osoby či osoby dopouštějící se protiprávního jednání odvrátit jiným způsobem. Smyslem donucovacích prostředků je pomoc při pacifikaci osob dopouštějících se protiprávního jednání.

U uváděných donucovacích prostředků je nutno uvést, že se jedná o neletální donucovací prostředky a tedy pouze slouží k umírnění a následnému zajištění shora uváděných osob a zamezení jejich dalšího protiprávního jednání.

3.2 Zbraň

K pojmu zbraň jako takovému je nutné prioritně uvést, že tento pojem je možné vyjádřit ve smyslu ustanovení § 118 trestního zákoníku, kdy je uvedeno: „Trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe; zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, *cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.*“¹⁰

Shora uvedený pojem vyjadřuje zbraň ve všeobecné rovině, a tedy je možné definovat ať již zbraň letální tak neletální.

¹⁰ *Trestní předpisy: redakční uzávěrka.* Ostrava: Sagit, 2010-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-111-4.

Pro účely této práce je potřeba zbraň vymezit velmi konkrétně a to ve smyslu ustanovení § 56 odstavce 5 zákona o Policii ČR, kde je uvedeno: „Zbraní se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.“¹¹

Z uvedeného paragrafového znění zákona o Policii ČR vyplývá, že zbraň jako taková je tedy prioritně určena jako letální.

Zbraní v této práci rozumějme primárně zbraň střelnou a to v různých podobách ať již v podobě pistolové zbraně či dlouhé palné zbraně, omezení se pouze na pojetí zbraně jak je již zde uvedeno je vhodné pouze pro tuto práci. Všeobecně platí, jak již bylo uvedeno výše „zbraní se rozumí, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.“¹²

¹¹ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem. s 215. ISBN 978-80-7400-142-0.

¹² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře. s 1159. ISBN 978-80-7400-109-3.

4 Rozdělení a vyjmenování donucovacích prostředků a jejich popis

K pochopení a porovnání donucovacích prostředků mezi Policií České republiky a obecní (městskou) policií je potřebné si nejprve uvést jednotlivé donucovací prostředky jako celek a rámcově tyto vymezit a definovat. Pro účely výčtu a definování donucovacích prostředků bylo užito zákona o Policii ČR a to z důvodu, že v tomto zákoně je uvedena kompletní škála donucovacích prostředků, které mohou státní a nestátní bezpečnostní služby v České republice užívat a z tohoto následně vycházejí i ostatní právní normy, které určují výčet a možnosti užití donucovacích prostředků pro konkrétní bezpečnostní nebo komunální sbory.

V další části popisu všech níže uvedených donucovacích prostředků je také nutné uvést, k čemu vůbec takové donucovací prostředky slouží a kdy je možné je použít a v jaké míře. Samotné donucovací prostředky se používají při zákroku.¹³

Zákrokem se rozumí úkon, při kterém dochází k přímému vynucování splnění právních povinností nebo k přímému ochránění práv za použití síly nebo hrozby použití síly.¹⁴ Z uvedeného vyplývá, že samotný zákrok zpravidla směřuje k překonání odporu osoby, proti které je zakročováno. Při tomto překonávání odporu je tedy následně nutné určit, zda se jedná o odpor aktivní nebo pasivní. V této souvislosti je nutné dále vymezit pojem aktivní a pasivní odpor.

„Aktivním odporem lze rozumět násilné bránění realizaci služebního zákroku. Při určité hranici aktivního odporu, konkrétně, nelze-li tento aktivní odpor směřující ke zmaření závažného služebního zákroku překonat jinak, lze použít i střelnou zbraň.“¹⁵

„Pasivní odpor je charakterizován absencí násilného bránění se. Jeho podstatou je odmítání vyhovět výzvě policisty.“¹⁶

¹³ VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. s 18. ISBN 978-80-254-6098-6.

¹⁴ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 201. ISBN 978-80-7380-447-3.

¹⁵ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 201. ISBN 978-80-7380-447-3.

¹⁶ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 201. ISBN 978-80-7380-447-3.

4.1 Hmaty, chvaty, údery a kopy

„Hmaty, chvaty, údery a kopy lze považovat za tradiční donucovací prostředek. Oproti předešlému zákonu o policii již není stanovena podmínka, že jde o pro sebeobranu určené prostředky. I přes tuto změnu lze předpokládat zachování stávajícího pojetí výcviku na používání hmatů, chvatů, úderů a kopů.

Hmatem se rozumí běžné uchopení osoby. Hmat lze použít při překonávání pasivního odporu.

Chvatem lze i po změně pojetí rozumět uchopení osoby, které má však potenciál této osobě způsobit bolest a tuto osobu tak zklidnit, eventuálně ji odzbrojit. Chvaty jsou tedy určeny pro překonávání aktivního odporu.

Úder je donucovacím prostředkem, který je obvykle směřován proti citlivému místu na těle osoby. Úder by měl sloužit k překonání aktivního odporu.

Kop je obdobou úderu. Je však veden nohou.¹⁷

Obrázek 3 – Ilustrativní znázornění hmatů a chvatů¹⁸

¹⁷ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 201. ISBN 978-80-7380-447-3.

¹⁸ Ilustrativní znázornění hmatů a chvatů [online]. 2015 [cit. 2018-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.vsluh.ru/news/society/300312>>.

4.2 Slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek

Slzotvorný prostředek je jedním z tradičních donucovacích prostředků a jeho použitím je možné zneschopnit osobu, proti níž je zakročováno ze strany policisty bez užití jiných donucovacích prostředků.¹⁹

Slzotvorný prostředek je tvořen aerosolem, který způsobuje nepřírozané slzení osoby, proti níž je použit, a tedy znemožní osobě orientaci v prostoru a tímto ji zneschopní. Aerosol je stlačen v tlakové nádobě, která je na vrchní části opatřena jednoduchým ovládacím mechanismem, který zpravidla funguje po stlačení uzávěru obdobně jako například obyčejný sprej. Moderní slzotvorné prostředky jsou opatřeny takovým ovládacím mechanismem, že je možné jejich opakované použití a nedojde k vypotřebování náplně po prvním stlačení. Můžeme dále tento slzotvorný prostředek rozdělit také na dvě kategorie a to na slzotvorný prostředek, který po svém užití vytvoří takzvanou aerosolovou mlhu a tato zasáhne osobu, proti které byl prostředek použit, nebo na prostředek, který po svém užití vytvoří souvislý proud stlačeného aerosolu a tímto proudem je osoba, proti níž je slzotvorného prostředku užito zasažena. Druhý uváděný slzotvorný prostředek je také znám pod názvem tekutá střela a tento je v současné době nejpoužívanějším u bezpečnostních sborů a to hlavně z důvodu, že při jeho užití je menší pravděpodobnost zasažení toho, kdo jej užil proti násilné osobě.

Existuje také slzotvorný prostředek v podobě slzotvorného granátu, který je zpravidla používán při demonstracích. Při užití slzotvorného granátu policista, který jej užije, podléhá jednotnému velení a o nasazení tohoto donucovacího prostředku rozhoduje velitel opatření.²⁰

¹⁹ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 201 - 202. ISBN 978-80-7380-447-3.

²⁰ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 201 - 202. ISBN 978-80-7380-447-3.

Obrázek 4 – Ilustrační foto slzotvorného prostředku takzvané tekuté střely²¹

Druhým dočasně zneschopňujícím prostředkem je prostředek elektrický. V případě elektrického zneschopňujícího prostředku je nutno uvést, že těchto trh v dnešní době nabízí nepřehledné množství druhů a velikostí. Pro účely vymezení a určení tohoto prostředku bude uveden pouze jeden a to ten, který je v současné době používán státními a nestátními bezpečnostními službami, kdy se jedná o elektrický dočasně zneschopňující prostředek s názvem TASER.

„TASER je speciálním donucovacím prostředkem umožňujícím zachovat distanc mezi policistou a nebezpečně jednající osobou.“²²

TASER je možné charakterizovat jako přístroj, který umožní vystřelení elektrod, které jsou připojeny k tenkému a izolovanému vodiči a tyto jsou připojeny na samotný přístroj. Po zásahu cíle (násilné osoby) pomocí elektrod vznikne elektrický výboj a tímto způsobem je následně násilná osoba zneškodněna. Elektrický výboj je možné opakovat pro dosažení záměru zneškodnění osoby.²³

TASER je možné použít v případě, že užití jiného donucovacího prostředku by bylo zcela zjevně nedostatečné.

²¹ Ilustrační foto slzotvorného prostředku takzvané tekuté střely [online]. 2010 [cit. 2018-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.army-shop.cz/produkty/obranne-prostredky--sebeobrana/obranne-slzotvorne-prostredky/obranne-plyn-tornado-se-svitilnou---50ml/3009.html>>.

²² ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 202. ISBN 978-80-7380-447-3.

²³ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 202. ISBN 978-80-7380-447-3.

Obrázek 5 – Ilustrační foto TASERU²⁴

4.3 Obušek a jiný úderný prostředek

Mezi úderné prostředky patří různé druhy obušků, tonf, teleskopických obušků, distančních tyčí apod. Smyslem jejich užití je znásobit účinek úderu a prodloužit vzdálenost mezi pachatelem a policistou.

Právní řád nestanoví žádná omezení ve směru zásahových míst na těle, policista se proto musí samozřejmě řídit obecnou zásadou proporcionality i při volbě zásahového místa při použití obušku.²⁵

Obrázek 6 – Ilustrační foto tonfy²⁶

²⁴ Ilustrační foto TASERU [online]. 2003 - 2018 [cit. 2018-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.thehomesecuritysuperstore.com/self-defense-stun-guns-low-voltage-stun-guns-taser-x26p-stun-gun-with-led-and-laser-11027-p=5698>>.

²⁵ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem. s 203. ISBN 978-80-7400-142-0.

²⁶ Ilustrační foto tonfy [online]. EXCALIBUR TRADE spol. s.r.o. © 2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://earmyshop.cz/tonfa>>.

4.4 Vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky

„Jde o prostředek, který je díky své technické konstrukci sice Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva řazen mezi střelné zbraně, a také je na trhu dostupný pouze na zbrojní průkaz, nicméně svými účinky se řadí mezi neletální prostředky. Jde především o tzv. flash ball, vystřelovač dutých pryžových míčků vystřelovaných proti tělu pachatele. Tyto nelze zaměňovat s gumovými projektily používanými do klasických střelných zbraní, které se naopak svými účinky řadí ke klasické munici a lze je použít pouze za podmínek pro použití zbraně a ostré munice. Dále jde o tzv. taser (vystřelovač dvou šipek – elektrických kontaktů nesoucích vodivý drát, které po kontaktu s tělem pachatele vytvoří elektrický obvod a předají tělu paralyzující elektrický výboj).

Všechny uvedené prostředky se použijí především k pacifikaci pachatelů násilných trestných činů, intoxikovaných či chladnou zbraní ozbrojených pachatelů. Uplatní se tedy zejména v nebezpečných situacích, které by si jinak pro potřebu udržet bezpečnou vzdálenost od pachatele vyžadovaly použití střelné zbraně. Umožňují tak v těchto případech výraznou aplikaci zásady subsidiarity co do volby donucovacího prostředku a šetření života a zdraví daného pachatele.“²⁷

Obrázek 7 - Ilustrační foto Flash Ball²⁸

²⁷ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem. s 203. ISBN 978-80-7400-142-0.

²⁸ Ilustrační foto Flash Ball [online]. Lundimatin 2016 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://lundi.am/Flashball>>.

4.5 Vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně

„Vrhacím prostředkem, který nemá povahu zbraně, jsou zejména moderní vystřelovače lapacích sítí, jejichž mechanismus je nezařazuje mezi střelné zbraně.“²⁹

4.6 Zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla

Donucovací prostředek zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla, slouží především proti osobě, která ke svému protiprávnímu jednání využívá vozidlo.

Zastavovací pás je konstrukčně zpracován tak, aby po jeho rozložení bylo možné jej natáhnout přes konkrétní komunikaci, a po jeho přejetí vozidlem se z tohoto uvolní duté hroty, které se zabodnou do pneumatik vozidla a způsobí jejich vypuštění a tím následně znemožní řidiči pokračovat v jízdě.

Obrázek 8 - Ilustrační foto zastavovací pás³⁰

Zahrazení cesty vozidlem, se dá popsat jako užití samotného vozidla pro vytvoření překážky a tedy zamezení průjezdu jiného vozidla.

²⁹ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem. s 204. ISBN 978-80-7400-142-0.

³⁰ Ilustrační foto zastavovací pás [online]. © 1999–2018 MAFRA, a. s. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z WWW: <https://praha.idnes.cz/honicka-v-praze-poprve-pouzite-nove-zastavovaci-pasy-pdh-/praha-zpravy.aspx?c=A150403_124952_praha-zpravy_kol>.

Jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla je takový prostředek, který je zpravidla využit k násilnému zastavení vozidla, případně k zabránění odjezdu vozidla. Tedy můžeme tímto rozumět vše, čím je možné vytvořit vhodnou překážku, která zamezí pohybu daného vozidla. K zabránění odjezdu vozidla se v současných podmínkách nejčastěji užívá technický prostředek, který je znám jako takzvaná „botička“.³¹

4.7 Vytlačování vozidlem

Vytlačování vozidlem je donucovací prostředek, který je možné chápat ve smyslu užití vozidla opatřeného speciální technickou nástavbou nebo případně i vozidla jako takového.

Vytlačování vozidlem je vhodné v případech, kdy se jedná například o velkou skupinu lidí, která demonstruje nebo neschválené shromáždění lidí, kdy je potřeba tyto lidi z daného místa vytlačit a dostat do prostor, kde již následně nebude hrozit protiprávní jednání skupiny osob.

4.8 Vytlačování štítem

Vytlačování štítem má obdobné využití jako vytlačování vozidlem, avšak je potřebné si uvědomit, že k tomu vytlačování je potřeba mnoho lidských zdrojů a poté také technických pomůcek. Lidským zdrojem se rozumí policista a technickou pomůckou samotný štít.

Nejvhodnějším příkladem vytlačování štítem je použití při demonstracích, neschválených akcích ve špatně dostupném terénu a jiných podobných situacích. V těchto situacích vytlačování štítem slouží k usměrnění davu lidí do míst, kde nehrozí způsobení závažných škod vlivem velkého počtu lidí.

Vytlačování štítem probíhá při zákrocích pod jednotným velením.

³¹ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 203. ISBN 978-80-7380-447-3.

4.9 Vytlačování koněm

Vytlačování koněm je donucovací prostředek, který je svým využitím obdobný jako vytlačování štítem, avšak samotné vytlačování skupiny osob jednající protiprávně probíhá za využití koní. Koně jsou pro tyto účely řádně cvičeni a to v souladu se zákonem na ochranu zvířat.

4.10 Služební pes

Služebního psa je možné vnímat dvěma způsoby. Prvním z nich je užití služebního psa jako nástroj pro pátrání po lidech a jejich vyhledávání při katastrofách. Druhý způsob chápání služebního psa je jeho užití jako donucovacího prostředku a to v tom smyslu, že po řádném výcviku psa je tento vhodný k vyhledávání pachatele a jeho následného zneškodnění a to i za předpokladu, že dojde pomocí služebního psa k poranění násilné osoby.

4.11 Vodní stříkač

Vodní stříkač je donucovací prostředek, který je možné využít zejména proti skupinám osob, které jednají protiprávně a užití tohoto prostředku by mělo být pouze při závažném narušování veřejného pořádku nebo poškozování majetku.³²

Vodním stříkačem, je zpravidla možné rozumět vozidlo vybavené technikou, která umožní používat souvislý proud vody.

4.12 Zásahová výbuška

„Zásahovou výbuškou lze rozumět donucovací prostředek využívaný s cílem ochromit a znehybnit osobu, proti níž policista zasahuje. Zásahovou výbušku tvoří pouzdro, v němž je uloženo několik postupně vybuchujících mini výbušek.

³² ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 204. ISBN 978-80-7380-447-3.

Ochromení pachatele způsobí zvukové a světelné efekty. Z toho lze dovodit, že optimální užití zásahové výbušky lze shledat v uzavřeném prostoru.³³

Zásahová výbuška může být různě upravena pro různé druhy užití. Náplň zásahové výbušky může obsahovat zvukové a optické efekty pro znemožnění orientace, případně může být kombinována jako zvuková společně se slzným plynem nebo jako optická se slzným plynem. Jak je shora uvedeno, záleží na situaci a užití zásahové výbušky.

4.13 Úder střelnou zbraní

Úder střelnou zbraní je úderový donucovací prostředek, který je pro svou povahu využíván velmi málo a pouze ve výjimečných situacích. V případě úderu střelnou zbraní se jedná o prostředek, u kterého je nutné dbát velmi zvýšené opatrnosti a to z důvodu, že je prováděn zpravidla nabitou střelnou zbraní, která v době úderu musí být zajištěna proti náhodnému výstřelu.

Využití tohoto donucovacího prostředku je z taktického hlediska zákroku vhodné pouze při zákroku, kde již policista má zbraň v ruce a její navrácení do pouzdra by znamenalo prodlevu při zákroku a možné ohrožení života nebo zdraví policisty.

4.14 Hrozba namířenou střelnou zbraní

Tento donucovací prostředek se užívá zejména v případech, kdy je zcela evidentní, že útok směřovaný proti policistovi nebo jiné osobě přímo ohrožuje život nebo zdraví osob a užití jiného donucovacího prostředku by bylo zcela zjevně nedostatečné. V případě, kdy již policista užije donucovacího prostředku hrozba namířenou střelnou zbraní je varování užití samotné střelné zbraně v případě neuposlechnutí výzev daných policistou a pokračováním v protiprávním jednání.

K donucovacímu prostředku hrozba namířenou střelnou zbraní nelze zařadit situace, kdy policista drží zbraň v ruce a tato míří do bezpečného prostoru, nebo když má policista zbraň pouze v pohotovostní poloze.

³³ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 204. ISBN 978-80-7380-447-3.

Aby bylo dodrženo naplnění podmínek užití donucovacího prostředku hrozba namířenou střelnou zbraní, musí střelná zbraň v rukou policisty směřovat přímo proti osobě, proti které je zákrok potažmo hrozba samotná užitá.

4.15 Varovný výstřel

„Varovný výstřel je stejně jako hrozba střelnou zbraní jedním z nejdůraznějších donucovacích prostředků, který se používá v situaci, kdy lze důvodně předpokládat změnu situace tak, že bezprostředně nastanou podmínky pro použití zbraně (obdobně jako u hrozby střelnou zbraní). Na rozdíl od hrozby zbraní, kterou je většinou třeba z taktických důvodů doprovodit důrazným verbálním působením na psychiku pachatele, působí na psychiku varovný výstřel velmi intenzivně sám o sobě. Lze ho proto účinně použít v situacích, které jsou natolik nepřehledné, že neumožňují dostatečně upoutat pozornost osoby (osob) samotnou verbální výzvou s namířenou zbraní (situace, kdy stojí proti policistovi větší skupina osob, situace, kdy je psychika osob natolik excitována, že je použití verbálních výzev neúčinné, situace, kdy pro hlukovou clonu není možné účinně použít verbální výzvy se současnou hrozbou zbraní).“³⁴

Při samotném užití uváděného donucovacího prostředku varovný výstřel je také nutné dbát o bezpečnost osob nezúčastněných, a tedy je nutné vždy zvolit bezpečný prostor, do kterého bude samotný varovný výstřel veden.

4.16 Pouta

Pouta jako donucovací prostředek je možné vnímat mnoha způsoby, a to ať již se jedná o pouta jednorázová (textilní, plastová), řetízková nebo běžně užívaná ocelová. Je potřeba si uvědomit, že pouta vždy slouží k znemožnění běžného pohybu osoby, proti které byla užitá.

Užití pout může být proti jedné osobě a to ať již je spoutána s rukama vpředu či vzadu (dle situace a vhodnosti takového spoutání), nebo mohou být užitá ke spoutání více osob k sobě a tím jim znemožnit pohyblivost, nebo se dají pouta využít

³⁴ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem. s 208. ISBN 978-80-7400-142-0.

k připoutání osoby k vhodnému předmětu. Připoutáním osoby k vhodnému předmětu docílíme znehybnění osoby v takové míře, jaká je zcela nezbytná v konkrétní situaci. Vhodným předmětem je možné rozumět zejména poutací oko pevně ukotvené ve zdi a to v takové výšce, která je přirozená pro spoutanou osobu nebo upravená lavice s pevně přidělaným vedením pro uchycení pout.

Obrázek 9 - Ilustrační foto ocelových pout používaných u Policie ČR³⁵

4.17 Prostředek k zamezení prostorové orientace

Prostředkem k zamezení prostorové orientace je označován takový prostředek, který znemožní osobě proti které je užit vnímání prostoru a to tím, že zrak osoby je neinvazivním způsobem omezen tak, aby nic neviděla. Vhodnými prostředky k takovému užití jsou zejména zatmavené lyžařské brýle, kápě nebo kukla bez otvorů pro oči.

Užití takového prostředku musí být vždy v souladu se zákonem o policii a v takovém případě se nejedná o nelidské a ponižující chování vůči osobě, proti které je tento donucovací prostředek užit.

³⁵ Ilustrační foto ocelových pout používaných u Policie ČR [online]. www.ZBRANEOSTRAVA.cz [cit. 2018-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.zbraneostrava.cz/zbrane/eshop/5-1-SEBEOBRANA/0/5/1118-Policejní-Pouta-RALK//description#anch1>>.

5 Komparace letálních zbraní užívaných u Policie České republiky a u obecní (městské) policie

V rámci této celé kapitoly bude cílem přiblížení a obeznámení s druhy zbraní, které se užívají u státních a nestátních bezpečnostních služeb a to konkrétně u dvou vybraných sborů tedy Policie České republiky a u obecní (městské) policie. Nejdůležitějším a nejzákladnějším faktem je to, že u obecní policie nejsou používány dlouhé střelné zbraně. Nevyužívání dlouhých střelných zbraní souvisí prioritně s tím, že zaměstnanci obecní policie vykonávající službu se střelnou zbraní tuto užívají ve smyslu zákona číslo 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o střelných zbraních a střelivu“), kdy jsou povinni být držiteli zbrojního průkazu a mít tento s platnou skupinou “D“, tedy skupinou potřebnou pro výkon zaměstnání nebo povolání.

Naopak u Policie České republiky užívají policisté krátké zbraně jako zbraně takzvaně osobní, dlouhé zbraně užívají podle důležitosti a upotřebitelnosti zbraně při jednotlivých zákrocích. Policista nemusí být držitelem zbrojního průkazu ve smyslu zákona o střelných zbraních a střelivu a to z důvodu, že již od samotného počátku jeho služby je k použití zbraně odborně vyškolen a vycvičen a dále je odborně vycvičen a vyškolen k užívání dlouhých střelných zbraní.³⁶ Toto zaškolení a vycvičení následně umožňuje užívat střelnou zbraň v době výkonu služby.

V případě, že by policista chtěl být ozbrojen v době mimo službu také zbraní soukromou, platí pro tohoto stejná pravidla jako pro každého jiného občana České republiky a je tedy povinen být držitelem zbrojního průkazu pro příslušnou skupinu zbraně, kterou by chtěl užívat v soukromém životě. Druhy skupin zbrojních průkazů jsou uvedeny v § 16 zákona o střelných zbraních a střelivu.

³⁶ HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1.1.2012*. Praha: Police history, 2012. S 12. ISBN 978-80-86477-56-5.

5.1 Letální zbraně užívané u Policie České republiky

Základní letální zbraní užívanou u Policie České republiky je zbraň s názvem CZ 75 D Compact. Uvedenou zbraň nosí viditelně zpravidla na pravém boku policisté, kteří vykonávají službu v uniformě a tito jsou nejvíce veřejností viděni.

K samotné zbraní je možné uvést několik základních specifikací. Jedná se o pistoli ráže 9 mm Luger, celková délka zbraně je 183 mm, výška 128 mm a šířka 35 mm. Zbraň je standardně užívána se dvěma zásobníky, každý z těchto zásobníků je na 14 nábojů.³⁷

Následně je u Policie České republiky také využívána krátká střelná zbraň značky GLOCK v různých variacích typů nejčastěji však GLOCK 17. Jedná se o zbraň vyrobenou v Rakousku. K popisu je možné uvést, že se jedná o poloautomatickou pistoli s krátkým zákluzem hlavně, uzamčení je pomocí výkyvu hlavně a má kohoutový mechanismus. Dále je vyráběna z materiálů, které jsou velice obtížně detekovatelné pomocí detektoru kovů.³⁸

Z dlouhých střelných zbraní je u Policie České republiky využíváno několik modelů zbraní a hojně zastoupeny jsou zbraně typu Československý samopal vz. 58 s pevnou pažbou, ráže 7,62 mm.³⁹ Dále zbraň s názvem Československý samopal vz. 61 zvaný „Škorpion“ ráže 7,65 mm.⁴⁰

V současné době jsou však tyto dlouhé střelné zbraně pomalu vytlačovány a nahrazovány dlouhými zbraněmi německé výroby od značky Heckler & Koch a jde především o samopal typu HK MP5, který využívá stejné střelivo ráže 9mm jako osobní zbraň CZ 75 D Compact.

Policie České republiky má také ve výzbroji brokovnice a to zejména značky Benelli M3 a Fabarm SDASS. Jedná se o brokovnice italské výroby.

³⁷ PAZDERA, David. *Legenda jménem CZ: historie a současnost České zbrojovky Uherský Brod*. Praha: Mladá fronta, 2015. s 304. ISBN 978-80-204-3499-9.

³⁸ WALTER, John. *Krátké střelné zbraně: [velký průvodce světem pistolí a revolverů]*. Praha: Slovart, 2013. s 379. ISBN 978-80-7391-717-3.

³⁹ HOGG, Ian V. *Moderní ruční palné zbraně*. Ilustroval Ray HUTCHINS. Praha: NV, 2005. s 148. ISBN 80-206-0771-4.

⁴⁰ DOLÍNEK, Vladimír, Vladimír KARLICKÝ a Pavel VÁCHA. *České zbraně a střelivo*. Vyd. 2. Praha: Radix, 1998. Tradice a současnost (Radix). s 96. ISBN 80-901853-4-7.

5.2 Letální zbraně užívané u obecní (městské) policie

Základní letální zbraní užívanou u obecní (městské) policie je krátká střelná zbraň. Nejčastěji užívanými typy krátkých střelných zbraní u tohoto komunálního sboru jsou zbraně české výroby a tedy zbraň CZ 75 D Compact, případně zbraň rakouské výroby a to konkrétně GLOCK, nejčastěji GLOCK typ 17.

Obě uváděné krátké střelné zbraně využívají střelivo ráže 9 mm zpravidla Luger.

5.3 Komparace užití letálních zbraní mezi Policií České republiky a obecní (městskou) policií

Výčet užívaných střelných zbraní ať již krátkých nebo dlouhých u státních a nestátních bezpečnostních služeb je různorodý, jak již bylo naznačeno v části 5.1 a 5.2 této kapitoly. Od tohoto výčtu se také odvíjí rozsah použití střelných zbraní. U obou státních a nestátních bezpečnostních služeb jsou všechny letální zbraně prioritně určeny k ochraně života a zdraví. Každá ze státních a nestátních bezpečnostních služeb má odlišné zákonné úpravy k použití střelných zbraní.

U Policie České republiky se policisté řídí ustanovením § 56 zákona o Policii ČR a v neposlední řadě také ustanovením § 28 a § 29 trestního zákoníku. V případě ustanovení § 28 se jedná o krajní nouzi a v ustanovení § 29 o nutnou obranu. Uvedené znění obou zákonů je základem pro užití zbraně policistou.

Oproti tomuto se strážník obecní (městské) policie řídí prioritně ustanovením § 20 zákona o obecní policii, následně ustanovením § 28 a § 29 trestního zákoníku a následně potom se také řídí zákonem o střelných zbraních a střelivu. U strážníka ve službě v době, kdy vykonává svou funkci, hovoříme o tom, že používá služební zbraň.

Na výčtu zákonných norem je zcela patrné, že již v zákonem daných povinnostech je značný rozdíl v použití zbraně. Tento rozdíl je dále zcela jednoznačně patrný na ustanoveních zákona jednotlivých státních a nestátních bezpečnostních služeb.

Ustanovení § 56 zákona o Policii ČR:

„Použití zbraně

(1) Policista je oprávněn použít zbraň

a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi,

b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,

c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,

d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,

e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,

f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,

g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo

h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.

(2) Použití zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až f) je přípustné pouze za podmínky, že užití donucovacího prostředku by bylo zřejmě neúčinné.

(3) Před použitím zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až e) je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví policisty nebo jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

(4) Při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména neohrozit život jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.

(5) Zbraní podle této hlavy se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.⁴¹

⁴¹ Česko zákon 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.

Ustanovení § 20 zákona o obecní policii.:

„Použití služební zbraně

(1) Strážník je oprávněn použít služební zbraň

a) za podmínek nutné obrany nebo za podmínek krajní nouze,

b) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet.

(2) Použití služební zbraně v případě uvedeném v odstavci 1 písm. b) je přípustné pouze tehdy, jestliže použití donucovacích prostředků by bylo zřejmě neúčinné.

(3) Služební zbraní podle tohoto zákona se rozumí krátká střelná zbraň, jejímž držitelem je podle zvláštního zákona obec.

(4) Před použitím služební zbraně je strážník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito služební zbraně. Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo je-li ohrožen život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

(5) Při použití služební zbraně je strážník povinen dbát nutné opatrnosti, zejména aby nebyl ohrožen život jiných osob, a co nejvíce šetřit život a zdraví osoby, proti níž zákrok směřuje.⁴²

Ze shora uvedených paragrafových znění je jednoznačné, že policista má větší škálu možností užití zbraně v souvislosti s ochranou života, zdraví a s ochranou střežených objektů, kdežto strážník obecní policie se při užití služební zbraně řídí ustanovením paragrafů v mezích nutné obrany a krajní nouze.

V případě policie i obecní policie je nutné zdůraznit, že při každém užití zbraně má ať již policista nebo strážník za povinnost dbát zvýšené opatrnosti vůči osobám nezúčastněným nebo osobám, kterých se protiprávní jednání nebezpečného pachatele přímo dotýká, jedná se tedy o oběti. V takových případech je prioritou ochrana života a zdraví osob.

U osoby nebezpečného pachatele, který zbraní ohrožuje jiné osoby případně samotného policistu nebo strážníka je, jak ze zákona vyplývá prioritou ochrana jeho života, kdy však újma na zdraví, která mu použitím letální zbraně hrozí, je zcela přípustná. Z užití letálních zbraní plyne celá řada povinností nejen pro strážníky ale i pro policisty.

⁴² Česko zákon 553/1991 Sb. o obecní policii. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>>.

Povinnosti po použití služební zbraně strážníkem obecní policie

Povinnosti po použití služební zbraně plynou z ustanovení § 21 zákona o obecní policii.

„Povinnosti strážníka po použití donucovacích prostředků a služební zbraně

(1) Jestliže strážník zjistí, že při použití donucovacích prostředků došlo ke zranění osoby, je povinen, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření.

(2) Po každém použití služební zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, musí strážník ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Bezprostředně po každém použití služební zbraně, jakmile to okolnosti dovolí, je strážník povinen učinit všechny neodkladné úkony, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití služební zbraně.

(3) O každém použití donucovacích prostředků nebo služební zbraně je strážník povinen vyrozumět bez zbytečného odkladu osobu, která řídí obecní policii (§ 3 odst. 1), a sepsat úřední záznam.⁴³

Povinnosti po použití zbraně policistou Policie České republiky

Povinnosti po použití zbraně policistou plynou z ustanovení § 57 zákona o Policii ČR.

„Povinnosti policisty po použití donucovacího prostředku nebo zbraně

(1) Po použití donucovacího prostředku nebo zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, je policista povinen ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit neodkladné úkony nebo jiná opatření, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně.

(2) Zákrok, při kterém bylo použito donucovacího prostředku nebo zbraně, je policista povinen bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití. Úřední záznam neseписuje při použití pout podle § 54.

⁴³ Česko zákon 553/1991 Sb. o obecní policii. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>>.

(3) Vedoucí policejního útvaru je povinen vyrozumět bez zbytečného odkladu příslušného státního zástupce o zranění nebo usmrcení osoby anebo o škodě nikoli nepatrné, způsobených použitím donucovacího prostředku nebo zbraně.⁴⁴

Z těchto ustanovení jednotlivých zákonných norem je zcela patrné, že ať již strážník nebo policista mají oba shodně za povinnost poskytnout první pomoc zraněné osobě, proti které byla použita zbraň a to v případě jakmile to okolnosti dovolí. Toto znamená, že je nutné se nejprve přesvědčit o tom, že již nehrozí další ohrožení života a zdraví a teprve po té je možné poskytnout první pomoc. Shodně platí i zajištění místa, kde k použití zbraně došlo a to z důvodu řádného objasnění věci, neboť je každé použití zbraně ve službě nutné prověřit kontrolními orgány ve smyslu zákonného užití zbraně.

Kontrolu nad použitím zbraně při zákroku provádí jednotlivé kontrolní orgány, obecní policie má vlastní kontrolní orgán, který postup strážníka prověří a v případě zjištění nejasností postoupí celou věc k šetření nadřazené složce oprávněné šetřit činnost strážníků což je v tomto případě Policie České republiky potažmo složka Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“).

Obdobný postup je zachován i při použití zbraně policistou, liší se pouze v kontrolním orgánu, který celou věc prošetřuje. V případě, že věc řeší kontrolní orgán policie, jedná se o odbor vnitřní kontroly, který je k šetření takových to situací oprávněn, tento postupuje v souladu s veškerými nařízeními a v případě zjištění nejasností a rozporů při užití zbraně postupuje celou věc nadřazenému orgánu, kterým je v tomto případě GIBS.

Uvedené informace nám udávají obraz o možnostech využití letální zbraně policistou či strážníkem v době výkonu služby. Následně ovšem platí, že po skončení služby užívá každý zbraň dle platné právní úpravy. Z toho také vyplývá, že každý, kdo chce využívat letální potažmo střelnou zbraň, musí být držitelem příslušného oprávnění pro držení zbraně dle zákona o střelných zbraních a střelivu.

Shora uváděné skutečnosti jsou zcela nevyvratitelné a je nutné jejich dodržování pro správné fungování systému užití zbraně u uváděných složek.

⁴⁴ Česko zákon 273/2008 Sb. o Polici České republiky. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.

Občané České republiky mají také možnost užívat střelných zbraní a to v přímém souladu se zákonem o střelných zbraních a střelivu. V uvedeném zákoně jsou jasně určená pravidla pro držení, nošení a užívání střelné zbraně.

Soukromým držitelem střelné zbraně jako běžný občan může být i policista nebo strážník, kdy však i pro tyto platí stejná pravidla jako pro jiné občany České republiky. Soukromou zbraň mohou nosit taktéž v rámci výkonu služby, u Policie České republiky toto nebývá pravidlem, ale také tato možnost existuje a řídí se pravidly pro užití zbraně v době služby, kdy se u policistů jedná o takzvanou záložní zbraň. Po skončení služby je však opětovně nutné dbát na dodržování zákonných ustanovení dle zákona o střelných zbraních a střelivu.

Stejně jako policisté mají možnost nosit soukromou zbraň i strážníci v době výkonu služby, ale u strážníků je toto nošení soukromé zbraně vymezeno zákonem.

Tato zákonná vymezení hovoří ve smyslu, „že strážník nemůže k výkonu činnosti obecní policie používat svou soukromou zbraň. Zákon však výslovně nezakazuje, aby strážník měl v pracovní době svou soukromou zbraň u sebe. Nicméně na použití soukromé zbraně by se nevztahovala pravidla pro použití služební zbraně.“⁴⁵

Největším rozdílem oproti uváděným státním a nestátním bezpečnostním službám je ten, že běžný občan zbraň nosí skrytě, to znamená, že ji musí nosit v takovém pouzdře, z kterého zbraň není vidět a dostatečně ji zabezpečuje proti zneužití nepovolanou osobou a také nevzbuzuje strach v ostatních lidech.

⁴⁵ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s 187. ISBN 978-80-7380-463-3.

6 Komparace donucovacích prostředků mezi obecní policií a Policií ČR a jejich následné užití v praxi

K porovnání samotných donucovacích prostředků mezi Policií České republiky a obecní policií poslouží výčet donucovacích prostředků, jak již bylo uvedeno v Kapitole 4 a tedy prioritně budou uvedeny donucovací prostředky užívané Policií České republiky a to také z důvodu, že jejich taxativní výčet obsahuje veškeré dostupné donucovací prostředky a z těchto následně vycházejí i ostatní státní a nestátní bezpečnostní služby.

Donucovací prostředky užívané u Policie České republiky

- „a)** hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b)** slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c)** obušek a jiný úderný prostředek,
- d)** vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- e)** vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně,
- f)** zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- g)** vytlačování vozidlem,
- h)** vytlačování štítem,
- i)** vytlačování koněm,
- j)** služební pes,
- k)** vodní stříkač,
- l)** zásahová výbuška,
- m)** úder střelnou zbraní,
- n)** hrozba namířenou střelnou zbraní,
- o)** varovný výstřel,
- p)** pouta,
- q)** prostředek k zamezení prostorové orientace.“⁴⁶

⁴⁶ Česko zákon 273/2008 Sb. o Polici České republiky. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-02-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.

Donucovací prostředky užívané u obecní (městské) policie

- „a) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c) obušek a jiný úderný prostředek,
- d) pouta,
- e) úder služební zbraní,
- f) hrozba namířenou služební zbraní,
- g) varovný výstřel ze služební zbraně,
- h) technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla.“⁴⁷

Z těchto dvou taxativních výčtů donucovacích prostředků, které jsou vyjmenovány v jednotlivých zákonech, a to v zákoně o Policii ČR a v zákoně o obecní policii, jednoznačně vyplývá, že policisté mají škálu donucovacích prostředků širokou a mohou vybírat v různých situacích ze 17 možných donucovacích prostředků.

Oproti tomu strážníci mají výběr o mnoho zúžený a při řešení různých situací mohou vybírat z 8 dostupných donucovacích prostředků.

I přes omezený počet donucovacích prostředků mohou strážníci velmi efektivně zasáhnout v případech, kdy je to nezbytně nutné a v souladu se zákony.

V rámci komparace donucovacích prostředků obou státních a nestátních bezpečnostních služeb je potřeba vymezit shodné donucovací prostředky a uvést u těchto možné využití.

Mezi shodné donucovací prostředky patří:

- hmaty, chvaty, údery a kopy;
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek;
- obušek a jiný úderný prostředek;
- pouta.

Uvedené čtyři kategorie jsou shodné jak pro Policii České republiky, tak i pro obecní (městskou) policii. V případě uvedených donucovacích prostředků se jedná o ty donucovací prostředky, které jsou v praxi využívány nejčastěji, a jejich užití v rámci zákona nejméně narušuje integritu lidského těla.

⁴⁷ Česko zákon 553/1991 Sb. o obecní policii. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>>.

Je nutné také přihlídnout k faktu, že donucovací prostředky musí být až při krajním řešení situací. Je třeba pamatovat na to, že jejich užití sebou nese výrazný zásah do lidských práv, kdy tento zásah však není svévolný nýbrž naopak zcela účelný a efektivně vedený tak, aby došlo k co nejméně zásahu do lidských práv osoby, proti které je donucovacích prostředků užito a to i za cenu, že dojde ke zranění osoby, proti které zákrok směřuje.

Praktickým příkladem užití donucovacích prostředků může být situace, kdy osoba pachatele spáchá protiprávní jednání a to kupříkladu tím, že se dopustí krádeže věci v prodejně elektroniky a následně se z místa snaží uprchnout. Policista či strážník přivolaný na místo, kde k celému incidentu došlo, zjistí, co se stalo. Také neopomene zjištění popisu osoby, která čin spáchala. Následně po získání popisu probíhá pátrání po osobě. Pokud je osoba vypátrána, je nutné tuto zajistit případně zadržet. Pachatel se zpravidla nechce nechat jakýmkoliv způsobem omezit na své svobodě a z tohoto důvodu se aktivně brání. Jeho aktivní obrana může být v souladu se zákonem v tomto případě překonána za použití donucovacích prostředků. Nejčastěji je užito hmatů a chvatů, ale v případě, kdy tyto prostředky nejsou dostatečné, může být užito slzotvorného prostředku nebo obušku. Následně po zpacifikování pachatele jsou tomuto přiloženy pouta a to z toho důvodu, aby pachatel své jednání neopakoval nebo se nepokusil o útěk.

V případě, že by došlo po použití donucovacích prostředků ke zranění pachatele je tomuto poskytnuta první pomoc ihned, jakmile to okolnosti dovolí.

Další shodou v donucovacích prostředcích je:

Policie České republiky:

- úder střelnou zbraní,
- hrozba namířenou střelnou zbraní,
- varovný výstřel

Obecní (městská) policie:

- úder služební zbraní,
- hrozba namířenou služební zbraní,
- varovný výstřel ze služební zbraně

Z tohoto taxativního výčtu vyplývá, že se jedná o totožné donucovací prostředky, ale v závislosti na možnostech užívání střelných zbraní potažmo služebních zbraní mezi jednotlivými sbory je nutné tyto uvést zvlášť. Možnosti užití různých druhů zbraní jsou uvedeny v podkapitolách 5.1 a 5.2.

Praktickým příkladem užití donucovacích prostředků ve smyslu užití zbraně je možné navázat na shora uváděný příklad, kdy však v části, kde je popisováno překonání odporu pachatele, je možné provést změnu a to ve smyslu, že pachatel při vypátrání neklade pouze aktivní odpor, ale je také ozbrojen nožem nebo střelnou zbraní. V tomto případě je možné v návaznosti na závažnost jeho konání provést hrozbu namířenou střelnou zbraní, kdy užití tohoto donucovacího prostředku je již velmi závažné neboť zcela jednoznačně pachatel naznačuje, že jeho chování společně s použitou zbraní ať již střelnou nebo pouze letální jako je nůž, je velice závažné a tedy hrozba namířenou zbraní dává jednoznačně najevo, že ji také může proti pachateli být užito. V tomto případě, kdy je prováděna hrozba namířenou střelnou zbraní může v ojedinělých případech dojít i k úderu střelnou zbraní, ovšem tento úder je velmi málo užívaný.

Po provedení všech těchto uváděných donucovacích prostředků je zřejmé, že když ani jeden ze dvou uvedených není účinný je již nutné provést varovný výstřel. Varovný výstřel by měl v osobě pachatele vzbudit dostatečnou míru obav o svůj vlastní život, a proto svého jednání zanechá. Varovný výstřel v taktovém to případě se vede v bezpečném směru a je nutné u tohoto dbát na bezpečnost neúčastněných osob.

S použitím zbraně je spojena celá škála povinností, kdy však prvotní neopomenutelnou povinností je osobu pachatele vyzvat.

Policie České republiky – „Policista je povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví policisty nebo jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.“⁴⁸

Obecní policie – „Strážník je povinen při použití služební zbraně osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito služební zbraně. Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo je-li ohrožen život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

Z výzvy by měla být pro osobu, které je tato výzva určena, patrné, kdo ji vyzývá, co má učinit a co bude následovat poté, nebude-li výzvy strážníka uposlechnuto.“⁴⁹

⁴⁸ Česko zákon 273/2008 Sb. o Polici České republiky. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 2018-02-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.

⁴⁹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. *Příručka strážníka*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Pro praxi. s 74. ISBN 9788073805425.

Mezi rozlišné donucovací prostředky následně patří níže uvedené:

Policie České republiky:

- vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky
- vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně
- zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla
- vytlačování vozidlem
- vytlačování štítem
- vytlačování koněm
- služební pes
- vodní stříkač
- zásahová výbuška
- prostředek k zamezení prostorové orientace

Obecní (městská) policie:

- technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla

V rámci těchto rozdílných donucovacích prostředků je ještě možné v určité části nalézt shodu a to u donucovacího prostředku:

Policie České republiky:

- zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla

Obecní (městská) policie:

- technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla

V těchto donucovacích prostředcích je možné také nalézt jistou shodu, a to zejména v použití, neboť se jedná o prostředky používané proti vozidlům. V případě obecní policie se jedná o takový prostředek, který zamezí vozidlu v pohybu nejčastěji je tento technický prostředek znám pod lidovým názvem “botička“, tento technický prostředek využívají oba sbory, kdy však Policie České republiky má tento donucovací prostředek ještě rozšířen v jeho významu a užití a to zejména v části, kde se hovoří o násilném zastavování vozidla.

Praktickým příkladem může být užití zastavovacího pásu, který se užije proti vozidlu v pohybu a tomuto pomocí hrotů, které se z pásu odlomí, perforují pneumatiky a následně zapříčiní vlivem své konstrukce únik tlaku z pneumatik a tím vozidlo učiní neovladatelným a donutí jej k zastavení.

Dále je u Policie České republiky využíváno zahrazení cesty vozidlem, což v praxi znamená, že vozidlu, kterému chceme zabránit v průjezdu, je ve směru kterým jede nastaveno vozidlo služební, které v danou chvíli slouží jako zátaras a mělo by vozidlo ujíždějící donutit zastavit případně mu vytvořit nepřekonatelnou překážku.

Zbylé uvedené donucovací prostředky má dle zákona k dispozici a užití již pouze **Policie České republiky a těmi jsou:**

- vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky
- vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně
- vytlačování vozidlem
- vytlačování štítem
- vytlačování koněm
- služební pes
- vodní stříkač
- zásahová výbuška
- prostředek k zamezení prostorové orientace

K části s vrhacím prostředkem majícím povahu střelné zbraně je možné uvést praktické využití, zejména proti pachateli, který je ozbrojen chladnou zbraní případně zbraní střelnou a je v dané situaci možné použít tento prostředek a za pomoci takového vybavení pachatele zneškodnit aniž by byl ohrožen život či zdraví pachatele. Jak je uvedeno v podkapitole 4.4, kde je popsána samotná konstrukce tohoto prostředku, je možné z takového donucovacího prostředku vystřelovat například tenisové míče, které jsou dostatečně důrazné, ale život osoby proti které se užijí, neohrozí. Vhodnost použití je zejména proti demonstrantům v hojném počtu, kteří nereflektují na výzvy ani jiné donucovací prostředky.

K části vrhacího prostředku, který nemá povahu střelné zbraně je možno uvést, že takový prostředek slouží zejména k vystřelování sítí, kdy tyto se za letu rozvinou a po zásahu cíle tento omotají a způsobí jeho znehybnění.

Praktickým příkladem užití takového donucovacího prostředku může být odchyt nějakého nebezpečného zvířete, ke kterému se nedá přiblížit. Po vystřelení sítě je zvíře znehybněno, ale podstatné je, že nedojde k jeho zranění. Z tohoto důvodu můžeme takový donucovací prostředek označit jako vhodný při ochraně zdraví a života.

K části vytlačování je možné zahrnout všechny druhy, ať již je prováděno vozidlem, štítem nebo koněm do jedné kategorie. Toto shrnutí je možné z důvodu, že uvedené prostředky jsou nejčastěji užívány proti organizovaným skupinám a to ať už se jedná o demonstranty nebo osoby, které je nutné usměrnit v jednom místě. Všechny tři tyto donucovací prostředky jsou zpravidla využívány pod jednotným velením a k jejich užití musí být tedy vydán jednoznačný rozkaz. K praktickému užití je možné uvést situaci, kdy na nějaké otevřené ploše probíhá demonstrace a její účastníci mají tendenci dav lidí roztáhnout a poté způsobit jakékoliv protizákonné jednání. V tomto případě je možné zamezit pohybu davu pomocí vytlačování, kdy je na podmínkách místa a terénu určení vhodnosti jednoho z prostředků pro vytlačování. V praxi vytlačování znamená postavení řady buď policistů s štíty těsně vedle sebe, nebo policistů na koních v těsné blízkosti případně upravených služebních vozidel v jedné řadě a v pomalé rychlosti ve směru vedeném proti davu tento usměrnit do míst vyhrazených pro pohyb davu.

K části služební pes je důležité uvést, že se jedná o policistu, který je zařazen jako psovod a výkon služby provádí společně se svým psem. Služební pes vykonává spousty činností např. od vyhledávání stop až po zadržování pachatele. V rámci zadržování pachatelů o služebním psu hovoříme jako o donucovacím prostředku, kdy tento slouží k zneškodnění a zadržení osoby pachatele. Zároveň je nutné, aby i při takovém užití služebního psa bylo v co největší míře chráněno zdraví a také život pachatele. Praktickým příkladem použití služebního psa je například prohlížení objektů, kdy v tomto spatří policisté osobu pachatele, ta se dá před nimi na útěk. Pak je možné použít služebního psa pro zadržení takové osoby.

Donucovací prostředek vodní stříkač je obecně vozidlo s vodní nádrží. Na vrchní části takového vozidla je umístěná proudnice, díky ní je umožněn směrovaný proud vody, který se následně využívá k zamezení postupu davu případně k jeho rozehnutí. V tomto případě se jedná o prostředek neletální a tedy také ve své podstatě humánně zaměřený, a to pro svou povahu použití pouze vody směrované v jednom směru

pod tlakem, který je dostatečný k zastavení člověka ale zároveň mu neublíží v závažném rozsahu.

Donucovací prostředek zásahová výbuška je prostředek, který má konstrukci trubkového charakteru a může mít různý vnitřní obsah. Vnitřním obsahem je možné rozumět náplň, která způsobuje ochromení lidských smyslů a to kupříkladu zvukového vnímání, vizuálního vnímání nebo může taktéž obsahovat slzotvorný prostředek pro znesnadnění prostorové orientace. Zásahová výbuška může být taktéž kombinovaná a to třeba kombinací obsahu, který způsobuje oslnění a taktéž zvukové vnímání, případně kombinaci uvedených dvou předchozích účinků spojených také se slzotvorným prostředkem. Využití v praxi je u zásahové výbušky mnohé a to kupříkladu v situaci jak je již uváděna shora u jiných donucovacích prostředků třeba v případech zásahu policie proti davu. Zároveň se dá použít při zásahu individuálním, zejména při vstupech zásahových jednotek do bytů a jiných prostor zejména z důvodu odvedení pozornosti osoby, proti které je zákrok veden.

Donucovací prostředek k zamezení prostorové orientace je takový, který osobě proti které je použit zamezí zrakové vnímání. Nejčastěji se k tomuto účelu dá využít černá kukla bez otvorů pro oči. V současné době jsou nejčastěji k účelu zamezení prostorové orientace využívány lyžařské brýle s neprůhledným hledím. Po nasazení takových to brýlí je následně nutné poskytnout dostatečnou oporu osobě, které byly nasazeny a to z důvodu, aby nedošlo k jejímu zranění při přesunu.

7 Aplikační příklady užití donucovacích prostředků v reálné situaci

Informace uvedené k popisu donucovacích prostředků slouží k demonstraci jednotlivých donucovacích prostředků a jejich možné užití v teoreticky vymezených situacích. Následuje také nutnost, k ucelení obrazu o donucovacích prostředcích, uvést praktické příklady, kdy již bylo donucovacích prostředků užito. Tyto situace, které jsou níže popsány, jsou situacemi, které již skutečně proběhly a pro samotné osvětlení celé problematiky mají zcela jednoznačně největší přínos.

Níže uvedené příklady užití donucovacích prostředků v praxi, jsou použity ze spisového materiálu o použití donucovacích prostředků. Materiály byly poskytnuty ze strany obvodního oddělení Policie České republiky v Ostrově a městské policie v Ostrově. V případě uváděných příkladů se jedná o doslovný opis použití donucovacích prostředků. V souladu se zákonem o ochraně osobních údajů byla v textu provedena změna jmen, příjmení, dat narození a ostatních důvěrných informací o osobách a to z důvodu zachování anonymity, kdy tyto změny jsou v dostatečné úpravě, která nikterak nenaruší samotné uvedení příkladu použití donucovacích prostředků. Policisté, kteří samotný zákrok prováděli, jsou v textu uváděni jako *policista 1* a *policista 2* a to ze shora popsaných důvodů k zachování ochrany osobních údajů. I přesto je k akademickým potřebám tento popis dostatečný.

Jelikož se jedná o popis užití donucovacích prostředků, je nutné dále uvést, že k tomuto se v praxi pořizuje další spisový materiál v podobě úředních záznamů a výslechů osob. Z tohoto důvodu bude před každým případem stručně nastíněna situace, která předcházela samotnému použití donucovacích prostředků.

Zpracovatel práce je služebně zařazen v působnosti Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje na obvodním oddělení v Ostrově, z tohoto důvodu se vztahuje použití donucovacích prostředků na místo výkonu služby zpracovatele práce.

Prvotně budou uvedeny příklady užití donucovacích prostředků ze strany městské policie v Ostrově. Posléze budou následovat příklady použití donucovacích prostředků ze strany obvodního oddělení Policie České republiky v Ostrově.

Prvním příkladem užití donucovacích prostředků je příklad, který je níže vymezen formou úředního záznamu od strážníků městské policie Ostrov, kdy v tomto úředním záznamu je uvedena celá situace, která vznikla a při které byly použity donucovací prostředky.

Dne 17. 2. 2018 ve 2:38 hodin bylo hlídkou MP přijato oznámení od osoby oznamovatele o ženě, která leží v ul. Kollárova a není schopna chůze.

Hlídka MP ve složení strážník 1 a strážník 2 se dostavila na místo, kde se nacházel oznamovatel a ukazoval ženu, která ležela na zemi u č.p. 1115. Hlídka přistoupila k ženě a vyzvala ji k prokázání totožnosti. Žena na výzvu hlídky nereagovala, ale následně vytáhla z brašny, kterou měla u sebe občanský průkaz na jméno Krátká Kateřina, nar. 10. 8. 1970, bytem Kollárova. Hlídka pomohla Krátké na nohy, ale ta se dokázala udržet na nohou pouze s oporou hlídky. Krátká byla hlídkou dotázána, jestli má ve městě nějaké příbuzné nebo kamarády, kteří by se o ni postarali, ta uvedla, že nikoliv. Jelikož Krátká nebyla schopna chůze tudíž se ani o sebe postarat, byl rozhodnut převoz na PaZS Sokolov. Po sdělení Krátké, že bude převezena na PaZS Sokolov se rozhodla, že z místa odejde, což se jí nepodařilo z důvodu velké podnapilosti. Krátká byla hlídkou vyzvána, aby nastoupila do služebního vozidla, nebo bude použito donucovacích prostředků. Krátká neustále kladla odpor, proto muselo být použito donucovacích prostředků, hmatů a chvatů, aby mohla být žena naložena do služebního vozidla a následně převezena na PaZS Sokolov. U Krátké byla provedena dechová zkouška ke zjištění alkoholu v dechu, kde byla naměřena hodnota 2,91 ‰.

Krátká byla předána na PaZS Sokolov ve 3:40 hodin bez zranění a s jejími osobními věcmi viz protokol PaZS.

To je vše, co hlídka MP může k dané věci uvést.

Po tomto vymezení samotné situace následuje také nutnost vyplnění protokolu o použití donucovacích prostředků s následným vyhodnocením, zda bylo donucovacích prostředků použito oprávněně či nikoliv.

Úřední záznam

o použití donucovacích prostředků

Podle § 18 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii bylo dne 17. 2. 2018 v 02:45 hodin v Kollárova, Ostrov použito proti:

Jméno a příjmení: Kateřina Krátká

Datum narození: 10. 8. 1970

Trvalé bydliště: Ostrov, Kollárova 1270

Donucovacího prostředku: Hmatů a chvatů

Odůvodnění:

Byla použita varovná výzva o použití donucovacího prostředku:

- ANO

Způsob použití donucovacího prostředku:

- použití hmatů a chvatů k naložení výše jmenované do služebního vozidla

Došlo při použití donucovacích prostředků ke zranění výše uvedené osoby:

- NE

Došlo při použití donucovacího prostředku ke škodě na majetku výše uvedené osoby:

- NE

Došlo při použití donucovacího prostředku ke zranění strážníka:

- NE

Došlo při použití donucovacího prostředku ke škodě na majetku strážníka:

- NE

Způsob ukončení případu: Výše jmenovaná byla převezena na PaZS Sokolov.

O použití donucovacího prostředku byla vyrozuměna osoba řídící MP Ostrov:

Dne 17. 2. 2018 ve 3:56 hodin

Strážník 1 Strážník 2

OPRÁVNĚNOST POUŽITÍ DONUCOVACÍHO PROSTŘEDKU

Při prošetření zákroku, při kterém bylo použito donucovacího prostředku, bylo zjištěno:

- Oprávněné použití

Závěr:

Při použití donucovacího prostředku byly – ~~nebyly~~ splněny všechny zákonné podmínky pro použití donucovacího prostředku a z tohoto důvodu posuzují zákrok strážníka Městské policie v Ostrově jako oprávněný – ~~neoprávněný~~.

Velitel MP Ostrov

Druhým příkladem užití donucovacích prostředků je příklad, který je níže vymezen formou úředního záznamu od strážníků Městské policie Ostrov, kdy v tomto úředním záznamu je uvedena celá situace, která vznikla a při které byly užity donucovací prostředky.

Dne 13. 2. 2018 v čase 15:25 hodin přijala hlídka MP Ostrov ve složení strážník 1 a strážník 2 oznámení od prodejce v Mini marketu ul. Májová, Ostrov pana Josef Černý, nar. 5. 12. 1983, bytem Kolmá 1520, Ostrov, s tím, že má v prodejně ženu, která obtěžuje zákazníky a nechce prodejnu opustit.

Hlídka na místě zastihla níže uvedenou ženu, která sdělila, že prodejnu neopustí, dokud jí prodejce nesdělí, komu platí nájem. Hlídka MP Ostrov ženě vysvětlila, že jí prodejce tuto informaci není povinen sdělovat a ženu dle § 12 zák. 553/91 Sb., vyzvala k prokázání totožnosti. To žena odmítla. Vzhledem k tomu, že žena odmítla prokázat svoji totožnost a s hlídkou MP Ostrov odmítla spolupracovat, byla dle § 18/1 zák. 553/91 Sb., z prodejny vyvedena za pomoci donucovacích prostředků hmatů a chvatů. Následně hlídkou MP zajištěna do příjezdu hlídky PČR. Lustrací uvedené osoby přes PČR zjištěno, že se jedná o:

Magda Malá, nar. 11. 6. 1950, trvale bytem Kollárova 1130, Ostrov

Po ztotožnění se výše jmenovaná žena vydala k domovu. Při použití donucovacích prostředků nedošlo ke zranění uvedené osoby ani zasahujících strážníků, ani k žádné škodě na majetku.

Úřední záznam

o použití donucovacích prostředků

Podle § 18 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii bylo dne 13. 2. 2018 v 15:40 hodin v ul. Májová, Ostrov použito proti:

Jméno a příjmení: Magda Malá

Datum narození: 11. 6. 1950

Trvalé bydliště: Ostrov, Kollárova 1130

Donucovacího prostředku: Hmatů a chvatů

Odůvodnění:

Byla použita varovná výzva o použití donucovacího prostředku:

- ANO

Způsob použití donucovacího prostředku:

- použití hmatů a chvatů k vyvedení jmenované z prostoru prodejny a k donucení setrvání na místě do příjezdu hlídky PČR.

Došlo při použití donucovacích prostředků ke zranění výše uvedené osoby:

- NE

Došlo při použití donucovacího prostředku ke škodě na majetku výše uvedené osoby:

- NE

Došlo při použití donucovacího prostředku ke zranění strážníka:

- NE

Došlo při použití donucovacího prostředku ke škodě na majetku strážníka:

- NE

Způsob ukončení případu: Po prokázání totožnosti hlídkou PČR byla jmenovaná propuštěna.

O použití donucovacího prostředku byla vyrozuměna osoba řídící MP Ostrov:

Dne 13. 2. 2018 v 16:00 hodin

Strážník 1

OPRÁVNĚNOST POUŽITÍ DONUCOVACÍHO PROSTŘEDKU

Při prošetření zákroku, při kterém bylo použito donucovacího prostředku, bylo zjištěno:

- Oprávněné použití

Závěr:

Při použití donucovacího prostředku byly – ~~nebyly~~ splněny všechny zákonné podmínky pro použití donucovacího prostředku a z tohoto důvodu posuzují zákrok strážníka Městské policie v Ostrově jako oprávněný – ~~neoprávněný~~.

Velitel MP Ostrov

Následující část pro úplnost komparace jednotlivých užití donucovacích prostředků uvádí příklady užití donucovacích prostředků ze strany Policie České republiky.

V rámci uváděných praktických příkladů ze strany Policie České republiky nepředchází těmto samotný popis situace, neboť již je obsažen v záznamu o použití donucovacích prostředků.

Případ první:

Úřední záznam o použití donucovacího prostředku

Dne 6. 5. 2013 v 05:43 hodin v Ostrově, ul. Dukelských hrdinů, před č. p. 611 použil policista 1 podle § 51 a § 53 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, donucovací prostředek podle § 52 písm. n) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

Název donucovacího prostředku:

Hrozba namířenou střelnou zbraní
proti

Jméno a příjmení: Petr Pavel

Datum narození: 5. 5. 1955

Místo narození: Praha

Rozený: Pavel

Státní příslušnost: Česká republika

Doklad: 123456789

Trvalý pobyt: Potoční č.p. 80, Komárno

Současný pobyt: dtto

Adresa pro účely doručování: dtto

Okolnosti použití donucovacího prostředku:

Dne 6. 5. 2013 v 5:37 hodin byla hlídka OO PČR Ostrov, volací znak Voda 312, vyslána na adresu Dukelských hrdinů č. p. 611 v Ostrově, kde by se měl nacházet nějaký muž, který ohrožuje kolemjdoucí osoby střelnou zbraní. Při příjezdu na místo, byl před shora uvedenou budovou spatřen muž v kožené bundě světle hnědé barvy a světlých džínách, kdy dotyčný měl obě ruce za zády. Já jsem k muži přistoupil z jeho

pravé strany, tak abych viděl na jeho ruce, kdy jsem zpozoroval, jak dotyčný drží ve své levé ruce krátkou střelnou zbraň pistolového typu. Po tomto zjištění jsem upozornil kolegu na zbraň a současně jsme vůči jmenovanému použili donucovacího prostředku hrozby namířenou střelnou zbraní s výzvami, aby zbraň opatrně položil na zem a od této odstoupil. Výzvam vyhověl. Po celou dobu mne kolega policista 2 jistil z mé pravé strany, kdy k neznámému muži přistoupil již od počátku z jeho levého boku. Po zajištění zbraně jsem vůči jmenovanému využil oprávnění podle ustanovení § 54 zákona č. 273/2008 Sb., kdy osoba byla následně zadržena podle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu a za asistence MP Ostrov eskortována na služebnu OO PČR Ostrov.

Před použitím donucovacího prostředku bylo použito výzvy s výstrahou: “Pokud nepoložíš střelnou zbraň, co držíš ve své levé ruce za zády na zem, bude vůči tobě použito zbraně“.

Použití donucovacího prostředku bylo účinné.

Použitím donucovacího prostředku nebyly způsobeny následky.

Případný svědek použití donucovacích prostředků:

Policista 2

O použití donucovacího prostředku byl vyrozuměn vedoucí oddělení dne 6. 5. 2013 v 06:15 hodin.

Úřední záznam zpracoval: Policista 1

Použití donucovacího prostředku bylo vyhodnoceno dne 6. 5. 2013 jako oprávněné.

Vyhodnocení provedl: Vedoucí oddělení

Případ druhý:

Úřední záznam o použití donucovacího prostředku

Dne 14. 10. 2017 v 03:08 hodin v Ostrově, použil policista 1 podle § 51 a § 53 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, donucovací prostředek podle § 52 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek

proti

Jméno a příjmení: Jan Brdský

Datum narození: 1. 1. 1990

Místo narození: Sokolov

Rozený: Brdský

Státní příslušnost: Česká republika

Doklad: 987654321

Trvalý pobyt: Říční č. p. 95, Sokolov

Současný pobyt: dtto

Adresa pro účely doručování: dtto

Okolnosti použití donucovacího prostředku:

Dne 14. 10. 2017 hlídka OO PČR Ostrov s volacím znakem Voda 315 ve složení policista 1 a policista 2 u herny Palírna na ulici Lidická č. p. 1361 v Ostrově řešila oznámení od osoby Plamen Oheň, že byl slovně napaden skupinou mladíků v herně.

Policista 1 tuto skupinu osob před vchodem do herny ztotožňoval a vytěžoval, při tom asi v 03: 05 hodin k herně přišli 2 muži romské národnosti, po malé chvílce mladší z těchto mužů přistoupil před Ladislava Skaláka, a bez varování a bez zjevného důvodu ho udeřil zavřenou pěstí do obličeje, ten mu toto opětoval úderem zavřenou pěstí do jeho obličeje, následně se do tohoto zapojili další přítomné osoby a došlo k nepřehlednému vzájemnému fyzickému napadání více osob.

Jelikož v danou chvíli docházelo k bezprostřednímu ohrožení zdraví osob a zákrok nesnesl odkladu, použil policista 1 dne 14. 10. 2017 v 03:08 hodin bez výzvy donucovací prostředek – slzotvorný prostředek vůči výše uvedenému muži, který jako první bezdůvodně fyzicky napadl Ladislava Skaláka. Tohoto policista 1 proudem slzotvorného prostředku zasáhl přímo do obličeje a ten pak v důsledku podráždění a sliznic od dalšího napadání upustil, ustoupil od napadených osob, svalil se na zem a tím došlo k ukončení celého konfliktu. Následně byl tento muž dne 14. 10. 2017 v 03:08 hodin policistou 2 bez použití dalších donucovacích prostředků zajištěn dle § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., byla mu přiložena pouta za zády a byl ztotožněn jako Jan Brdský.

Jakmile to bylo možné, bylo mu poskytnuto lékařské ošetření přivolanou RZS Ostrov, s lékařem MUDr. Kovářem, byly mu vypláchnuty oči od slzotvorného prostředku a jelikož byl pod vlivem alkoholu – dechovou zkouškou mu byla naměřena hodnota

1,32 ‰ alkoholu v dechu, byl jmenován se souhlasem lékaře po ošetření převezen hlídkou OO PČR Jáchymov na PaZS Sokolov k vystřízlivění.

V herně Palírna a vně před vchodem je umístěný kamerový systém se záznamem, který nebylo možné na místě zajistit.

Před použitím donucovacího prostředku nebylo použito výzvy s výstrahou. V danou chvíli docházelo k bezprostřednímu ohrožení zdraví osob a zákrok nesnesl odkladu.

Použití donucovacího prostředku bylo účinné.

Použitím donucovacího prostředku nebyly způsobeny následky.

Případný svědek použití donucovacích prostředků:

Policista 2, přítomné osoby

O použití donucovacího prostředku byl vyrozuměn vedoucí oddělení dne 14. 10. 2017 v 09:00 hodin.

Úřední záznam zpracoval: Policista 1

Použití donucovacího prostředku bylo vyhodnoceno dne 16. 10. 2017 jako oprávněné a přiměřené.

Vyhodnocení provedl: Vedoucí oddělení

Ze shora uvedených případů je zcela patrné, že ať již strážníci městské policie nebo příslušníci Policie České republiky mají přesně stanovené postupy pro použití donucovacích prostředků. Protokolace těchto případů je nutná i pro jejich další posouzení a hlavně následné vyhodnocení nadřízenými. Tedy funguje v těchto případech nutná kontrola pro správné a zákonné užití donucovacích prostředků.

Dále z uvedených příkladů a z praxe je zřejmé, že nejvíce se užívá donucovacích prostředků hmatů, chvatů, úderů a kopů, a po jejich užití nejčastěji následuje donucovací prostředek pouta. Tyto donucovací prostředky jsou nejčastěji užity i pro svou povahu a to zejména toho druhu, že nejméně ohrožují život a zdraví osoby, proti které jsou užity.

Závěr

Věcná část práce samotné reflektuje zájmově poukazovanou komparaci užití donucovacích prostředků mezi Policií České republiky a obecní (městskou) policií. Z uvedených skutečností je patrné, že policisté mají oproti strážníkům zcela jednoznačně více možností volby donucovacích prostředků při různých situacích. Tyto odlišnosti pramení z rozdílných právních úprav pro vybrané a shora uváděné státní a nestátní bezpečnostní služby.

V práci byly uvedeny právní normy, které řeší problematiku použití donucovacích prostředků a jsou zcela nezbytné pro jejich řádné užití. Taktéž tyto právní normy taxativně určují druhy donucovacích prostředků, které mají jednotliví policisté nebo strážníci možnost využít při samotném zákroku. Dále tyto normy legislativně a takticky vymezují postupy po samotném zákroku a to jak v případech, kdy dojde ke zranění osoby, nebo naopak v případech, kdy ke zranění osoby nedojde.

Taktéž jsou uvedeny jednotlivé donucovací prostředky, kdy pro potřeby práce byl bližší popis donucovacích prostředků proveden u těch, které jsou taxativně vymezeny v zákoně o Policii ČR. Popis těchto donucovacích prostředků je zcela dostačující, neboť Policie České republiky je sborem, který má nejširší škálu možností užití donucovacích prostředků a ze zákonného ustanovení následně vycházejí zákonná ustanovení ostatních bezpečnostních a komunálních sborů, neboť postupně přejímají v různém rozmezí taxativního výčtu donucovacích prostředků ve formě, která je vhodná pro daný bezpečnostní či komunální sbor.

Na základě vlastních zkušeností a konzultace s instruktorem výcviku u Policie České republiky Karlovarského kraje bylo taktéž zjištěno, že rozmezí a možnost užití donucovacích prostředků je v současné době dostatečné pro samotný výkon služby a pro potřeby samotných policistů a strážníků, kdy však četnost výcvikových bloků je v současnosti v míře pouze nutné a takzvaně udržovací. Ovšem navýšení počtu výcvikových hodin s donucovacími prostředky by patrně přispělo k upevnění návyků policistů při používání donucovacích prostředků.

Aktuálnost tématu užívání donucovacích prostředků je zcela na místě, neboť tyto jsou využívány a zpravidla měrou adekvátní.

V rámci uvedených aplikačních příkladů použití donucovacích prostředků v praxi je zcela jednoznačná odlišnost. Zejména v administrativní formě uvedení za jakých okolností k použití donucovacích prostředků došlo a následné uvedení

zákonných znění a paragrafového vymezení užití donucovacích prostředků. Z uvedených příkladů je jednoznačné, že u obecní (městské) policie je administrativní vymezení na první pohled v jednodušší formě, avšak samotné použití je obdobné jako u Policie České republiky. Protokoly psané policisty jsou v popisu události obdobné, posléze je jejich rozdílnost zřejmá u popisu užití jednotlivých donucovacích prostředků a to přesnou a zcela konkrétní formou. Oproti tomuto u obecní policie postačí uvést, že bylo použito konkrétního donucovacího prostředku s odkazem na sepsaný úřední záznam.

Součástí závěru je tedy i návrh opatření na zlepšení využití donucovacích prostředků a to ve formě:

- zvýšení počtu výcvikových bloků;
- častější nácvik v podobě modelových situací;
- opakované seznamování policistů a strážníků s právní úpravou ve smyslu užívání donucovacích prostředků;
- pravidelné rozборы již ukončených situací, při kterých došlo k užití donucovacích prostředků. Jelikož se jedná o ukončené situace, je možné poukázat v rámci konkrétních případů z praxe na správný nebo naopak chybný postup provedení a z případných chyb se poučit a tudíž se jich v budoucnu vyvarovat.

Tato navrhovaná opatření, by měla prohloubit znalosti a schopnosti policistů a strážníků a také by měla odstranit obavu z užití donucovacích prostředků ve smyslu následného postihu zasahujícího policisty nebo strážníka.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DOLÍNEK, Vladimír, Vladimír KARLICKÝ a Pavel VÁCHA. *České zbraně a střelivo*. Vyd. 2. Praha: Radix, 1998. Tradice a současnost (Radix). 192 s. ISBN 80-901853-4-7.
2. HOGG, Ian V. *Moderní ruční palné zbraně*. Ilustroval Ray HUTCHINS. Praha: NV, 2005. 162 s. ISBN 80-206-0771-4.
3. HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1.1.2012*. Praha: Police history, 2012. 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5.
4. PAZDERA, David. *Legenda jménem CZ: historie a současnost České zbrojovky Uherský Brod*. Praha: Mladá fronta, 2015. 504 s. ISBN 978-80-204-3499-9.
5. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře. 3258 s. ISBN 978-80-7400-109-3.
6. ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 480 s. ISBN 978-80-7380-447-3.
7. VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem. 458 s. ISBN 978-80-7400-142-0.
8. VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7380-463-3.
9. VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. *Příručka strážníka*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Pro praxi. 184 s. ISBN 978-80-7380-542-5.
10. VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. 84 s. ISBN 978-80-254-6098-6.
11. WALTER, John. *Krátké střelné zbraně: [velký průvodce světem pistolí a revolverů]*. Praha: Slovart, 2013. 416 s. ISBN 978-80-7391-717-3.

Elektronické zdroje

1. Ilustrační foto Flash Ball [online]. Lundimatin 2016 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://lundi.am/Flashball>>.
2. Ilustrační foto ocelových pout používaných u Policie ČR [online]. www.ZBRANEOSTRAVA.cz [cit. 2018-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.zbraneostrava.cz/zbrane/eshop/5-1-SEBEOBRANA/0/5/1118-Policejni-Pouta-RALK//description#anch1>>.
3. Ilustrační foto slzotvorného prostředku takzvané tekuté střely [online]. 2010 [cit. 2018-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.army-shop.cz/produkty/obranne-prostredky--sebeobrana/obranne-slzotvorne-prostredky/obranny-plyn-tornado-se-svitilnou---50ml/3009.html>>.
4. Ilustrační foto TASERU [online]. 2003 - 2018 [cit. 2018-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.thehomesecuritysuperstore.com/self-defense-stun-guns-low-voltage-stun-guns-taser-x26p-stun-gun-with-led-and-laser-11027-p=5698>>.
5. Ilustrační foto tonfy [online]. EXCALIBUR TRADE spol. s.r.o. © 2018 [cit. 2018-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://earmyshop.cz/tonfa>>.
6. Ilustrační foto zastavovací pás [online]. © 1999–2018 MAFRA, a. s. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z WWW: <https://praha.idnes.cz/honicka-v-praze-poprve-pouzite-nove-zastavovaci-pasy-pdh-/praha-zpravy.aspx?c=A150403_124952_praha-zpravy_kol>.
7. Ilustrativní znázornění hmatů a chvatů [online]. 2015 [cit. 2018-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.vsluh.ru/news/society/300312>>.
8. Policie České republiky [online]. Policie ČR © 2017 [cit. 2017-12-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>.
9. Symbol Policie České republiky [online]. Policie ČR © 2018 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/policie-navenek-uniformy-uniformy.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.
10. Symbol Městské policie Ostrov [online]. 2017 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.ostrov.cz/mestska-policie/ds-1134/p1=11238>>.

11. Úvod do problematiky obecní (městské) policie [online]. Ministerstvo vnitra ČR © 2017 [cit. 2017-12-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

Legislativní dokumenty

1. Česko vyhláška č. 418/2008 Sb., *vyhláška, kterou se provádí zákon o obecní policii - znění od 1. 1. 2009*. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018 Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-418/zneni-20090101#f3908984>>.
2. Česko zákon 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení). Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>>.
3. Česko zákon 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.
4. Česko zákon 553/1991 Sb. o obecní policii. Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2018. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>>.
5. *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. Ostrava: Sagit, 2010-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-111-4.

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Symbol Policie České republiky.....	12
Obrázek 2 – Symbol Městské policie Ostrov.....	13
Obrázek 3 – Ilustrativní znázornění hmatů a chvatů.....	17
Obrázek 4 – Ilustrační foto slzotvorného prostředku takzvané tekuté střely.....	19
Obrázek 5 – Ilustrační foto TASERU	20
Obrázek 6 – Ilustrační foto tonfy	20
Obrázek 7 - Ilustrační foto Flash Ball	21
Obrázek 8 - Ilustrační foto zastavovací pás	22
Obrázek 9 - Ilustrační foto ocelových pout používaných u Policie ČR.....	27